

Afdeling Groningen

September 2025

Als u dit leest, loopt de zomer al bijna weer ten einde. Veel mensen gingen op vakantie naar verre en minder verre oorden, u misschien ook.

Voor ons geldt dat we terug konden keren naar ons huis, naar onze woning. Miljoenen mensen in de wereld kunnen dat niet, eenvoudigweg omdat hun woning kapotgeschoten is in een oorlog. De realiteit van onze huidige wereld is niet zo fraai, want die wereld lijkt steeds harder en meer verdeeld te worden. Juist nu is het belangrijk om zachtmoedig te blijven en liefde als kracht te kiezen. In het zicht van onrecht en pijn is het belangrijk om vol te houden en liefde te zien als een wapen tegen uitsluiting en haat. Liefde is als een moedige daad van verzet die hoop en verbinding mogelijk maakt.

Jezus waarschuwde in Lucas 21: pas op dat je hart niet afgestompt raakt door de ruis en zorgen van het leven. Het is verleidelijk om dicht te klappen, je ongemak te sussen met de schijnveiligheid van cynisme of onverschilligheid. Maar juist dan is het cruciaal om niet in te dutten. Je hart open te houden: open voor liefde, voor de ander, voor hoop op een andere, betere toekomst. De wereld heeft behoefte aan mensen die liefhebben en die geloven in de mogelijkheid van vrede. Toon Hermans schrijft hierover in zijn gedicht '*Er moeten mensen zijn*' (te lezen verderop op de nieuwsbrief). We hebben mensen nodig die het lef hebben liefde te belichamen. Mensen die blijven dansen in de regen, ook als de muziek lijkt te stoppen. Mensen die liefhebben als protest: tegen wat krom is, tegen uitsluiting en verlammende angst. Liefde is niet zacht. Liefde is strijd. Opstaan tegen onrecht, keer op keer, en volhouden dat het anders kan. Dat het anders moet. Want de muziek gaat door. Liefde en zachtmoedigheid zijn de waarden die de basis vormen voor een vreedzame en verbonden samenleving. Deze waarden bieden een krachtig antwoord op onrecht en uitsluiting en daarom is het essentieel om in deze tijden van toenemende hardheid en verdeeldheid eraan vast te houden.

(De inspiratie voor deze tekst kreeg ik n.a.v. een column van studentenpastor Jorden Hertog, gepubliceerd in de digitale nieuwsbrief Petrus d.d. 28 juli.)

Sylvia Oosterhuis

Van de ledenadministratie

Overleden:

Dhr. A.P. Stalman

Kleine Badstraat 42

Hetzij wij leven, hetzij wij sterven, wij zijn des Heren

Voor ledenadministratie: secretariaat PCOB afd. Groningen.
 groningen@pcob50plus.nl

Voor vragen m.b.t. Magazine/Nieuwsbrief
kunt u contact opnemen met:

Bezorging

C.A. Verdam, Multatulistraat 3, 9721 NE Groningen
Tel. 06-14212102 email: mattyandries.verdam@gmail.com

Samenstelling

A.F. Horenberg, Berkenlaan 162, 9741 JT Groningen
Tel. 050-5717800 email: groningen@pcob50plus.nl

Het volgende nummer verschijnt **2 oktober 2025**
Graag kopij inleveren uiterlijk: **22 september 2025**
 groningen@pcob50plus.nl of Berkenlaan 162

Programma 2e helft 2025 ANBO-PCOB

Woensdag 10 september 2025

Spreker: Lobke Kooistra

Thema: Natuurbegraafplaats Hillig meer

Natuurbegraafplaats Hillig Meer ligt in het prachtige bosgebied van de Hondsrug in Drenthe, vlakbij Assen. Hier kunt u zich midden in de natuur laten begraven. U kiest zelf de plek waar u zich prettig bij voelt. Bijvoorbeeld in de buurt van water of bij een mooie oude boom. Een graf is eeuwigdurend en wordt dus niet geruimd. De natuur is leidend op de begraafplaats.

Bron: <https://www.natuurbegraafplaatshilligmeer.nl/>

Woensdag 8 oktober 2025

Spreker: Ger Brink

Thema: Zijn IJslandreis

Deze lezingen vinden plaats in de :**Mennozaal van de Doopsgezinde Gemeente aan de Boteringestraat 33 te Groningen**

Aanvang: **14:30** uur

Entree € 2,00 (2x koffie en/of thee)

Voor info Sylvia Oosterhuis 06 373 078 36

De mens is deel van de natuur

Prinses Irene van Lippe-Biesterfeld pleit voor een hernieuwde verbinding tussen mens en natuur, een thema dat centraal stond in de tentoonstelling *'Wij zijn natuur'* die tot eind augustus in het Singer in Laren te zien was. De expositie combineerde kunst en natuur met levensbeschouwing om het westerse wereldbeeld, dat de mens vaak als losstaand van de natuur ziet, te doorbreken. Met werken zoals de film van Tineke van der Pouw Kraan over ondergrondse plantverbindingen en beelden van Sun-Hyuk Kim en Albert György, werd de onderlinge verbondenheid van mens en natuur benadrukt, ondersteund door meditatieve teksten van Irene die oproepen tot bezinning en een dringende omschakeling in onze omgang met de natuur:

*We zijn weeskinderen op aarde
ontworteld, losgekoppeld
deze scheiding is als een leegte in onszelf*

In de Bijbel kunnen we tal van voorbeelden vinden waarin God ons maant om zorgvuldig om te gaan met de natuur, ondanks dat Hij ons bovenaan de Schepping heeft geplaatst. Er zijn verschillende Bijbelverzen die de schoonheid en de waarde van de natuur benadrukken, bijvoorbeeld: Genesis 1 beschrijft de schepping van de wereld en hoe God alles goed heeft gemaakt, en Psalm 19:1 zegt: 'De hemelen vertellen Gods glorie, het geweld verkondigt het werk van zijn handen', wat de wonderen van de natuur als bewijs van Gods bestaan benadrukt, en in Leviticus 25:3-5 lezen we richtlijnen voor het laten rusten van het land, wat de noodzaak van duurzaamheid en zorg voor de natuur onderstreept. De Bijbel moedigt gelovigen aan om duurzaam te leven en de aarde te beschermen. De boodschap is dat de mens niet alleen verantwoordelijk is voor het gebruik van de natuurlijke hulpbronnen, maar ook voor het behoud ervan voor toekomstige generaties. Omzichtig met de natuur zijn we in de afgelopen eeuwen beslist niet omgegaan, maar sinds de industriële revolutie is het hard misgegaan met onze aarde. En de verbondenheid met de natuur was ver te zoeken. In de jaren van de wederopbouw na de WOII dachten we hier in het Westen al helemaal dat we de natuur straffeloos konden ge- en misbruiken, ook al zagen we dat niet zo en realiseerden we het ons misschien niet. Gelukkig is sinds het Rapport van Rome dat in 1972 verscheen, getiteld *'Grenzen aan de groei'*, en waarin werd

gewaarschuwd voor de gevolgen van onbeperkte economische groei en de uitputting van natuurlijke hulpbronnen, langzamerhand bij een deel van de mensheid het besef ontstaan, dat er echt anders moet worden omgegaan met het milieu. Het rapport analyseerde destijds vijf grote wereldproblemen: de groei van de wereldbevolking, voedselproductie, industrialisering, uitputting van natuurlijke grondstoffen en vervuiling, die helaas sindsdien alleen maar zijn toegenomen. Er wordt wel op wereldniveau overlegd hoe die problemen moeten worden aangepakt, maar mondiale consensus daarover wordt niet bereikt. Ook de top die in augustus plaatsvond om het probleem van de plastics aan te pakken, kon niet met een gemeenschappelijke eindverklaring afsluiten. Daarom, ook al is het een druppel op een gloeiende plaat, als we gewoon in ons eigen leven proberen zoveel mogelijk rekening te houden met het milieu, als we dat nu eens als gelovigen proberen, misschien helpt dat dan toch een klein beetje. Niet denken: ik ben al op leeftijd, juist nu nog kunnen we ons steentje bijdragen en dat moeten doen voor onze kinderen en kleinkinderen!

Sylvia Oosterhuis

Waarom we het gebruik van plastic zoveel mogelijk moeten vermijden

‘Pas als je de zee echt hebt gezien, kijk je nooit meer hetzelfde naar de aarde,’ hoor je David Attenborough zeggen tijdens de opening van zijn nieuwste documentaire *Ocean with David Attenborough*. Inmiddels 99 jaar, blijft de bioloog en een gerenommeerd kenner van de natuur ons steeds wijzen op de nadelige effecten van het gebruik van plastics die in het milieu afgebroken worden tot microplastics. Deze microplastics hebben schadelijke effecten op planten, dieren en bodemkwaliteit, vooral wanneer ze in hoge concentraties voorkomen in water en bodem. Deze effecten zijn divers en hangen af van de eigenschappen van de microplastics en de organismen die ermee in aanraking komen.

- **Schadelijke effecten via voedselopname:** Dieren kunnen darmverstopping krijgen of minder voedingsstoffen opnemen door het inslikken van microplastics, die ook ontstekingen kunnen veroorzaken en schadelijke chemische stoffen zoals weekmakers en kleurstoffen kunnen bevatten. Daarnaast kunnen ziekteverwekkers en

milieuverontreinigingen zich aan microplastics hechten, waardoor dieren mogelijk ziek kunnen worden.

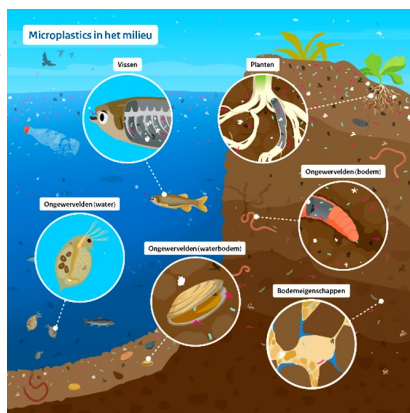
- **Effecten op verschillende organismen:** Onderzoek toont aan dat microplastics negatieve effecten hebben op gedrag, voortplanting, groei en energiehuishouding van vissen, ongewervelden in water en bodem, schelpen en planten. Ook veroorzaken ze schade aan cellen en weefsels door oxidatieve stress en kunnen ze de bodemkwaliteit verminderen door invloed op waterdoorlaatbaarheid en organisch materiaal.
- **Variatie in schadelijkheid:** De samenstelling, vorm en grootte van microplastics beïnvloeden hun schadelijkheid, waarbij vooral het volume en het oppervlakte van belang zijn; grotere microplastics lijken meer schadelijke effecten te veroorzaken. Effecten treden vooral op bij hoge concentraties, wat met risicobeoordelingen kan worden vastgesteld.

Een belangrijke manier is via voedsel. Het inslikken van microplastics kan bij dieren zorgen voor verstopping van de darm of verdunning van het voedsel. Daardoor nemen dieren mogelijk minder voedingsstoffen op.

Microplastics zelf kunnen ook schadelijk zijn. Ze veroorzaken mogelijk ontstekingen. Microplastics bevatten daarnaast ook chemische stoffen. Bijvoorbeeld weekmakers en kleurstoffen. Deze stoffen maken plastic flexibel of geven het kleur.

Maar ze kunnen ook uit (micro)plastic weglekken. Als organismen deze stoffen uit (micro)plastics binnenkrijgen, dan kunnen ze daar schade van onder- vinden

Daarnaast is bekend dat bacteriën, virussen maar ook chemische stoffen uit het milieu zich hechten aan microplastics. Dieren die deze microplastics vervolgens inslikken, zijn daar dan ook aan blootgesteld. Ze zouden er bijvoorbeeld ziek van kunnen worden

Bron: Publicatie RIVM

Het Genesis Dieet (140) sept. 2025. Herh. 47

Dr. Gordon Tessler heeft veel onderzoek gedaan naar Gods instructies over onze voeding, en beschrijft de resultaten hiervan in zijn boek:

“Het Genesis Dieet”.

Naar aanleiding van de artikelen over het “Het Genesis Dieet” krijg ik vaak e-mails, en brieven, met vragen over een bepaald onderwerp, dat ter sprake was gekomen. Als het één vraag betreft, welke niet vaak gesteld wordt, dan beantwoord ik, zover dat in mijn vermogen ligt, deze vraag en stuur hem op naar de vrager. Opvallend is dat ik de laatste tijd veel vragen krijg over het verhaal van Petrus' visioen, wat te vinden is in Handelingen 10 vers 13 t/m 16. Hier staat: 'Hij (Petrus) hoorde een stem zeggen: **'Ga je gang, Petrus, slacht en eet'**. Maar Petrus antwoordde: **'Nee, Heer, in geen geval, want ik heb nog nooit iets gegeten dat verwerpelijk of onrein is'**. En voor de tweede maal hoorde hij de stem: *'Wat God rein verklaart, zul jij niet als verwerpelijk beschouwen'*. Tot driemaal toe hoorde hij de stem, daarna werd het laken weer in de Hemel opgenomen.'

Veel mensen denken dat Handelingen 10 de plaats in het Nieuwe Testament is waar God **alle spijzen rein** verklaard. Maar dit hoofdstuk gaat helemaal *niet* over voedsel, maar het gaat om *mensen*! Er zijn twee verhalen in dit hoofdstuk, die samensmelten tot een glorierijk hoogtepunt: Het Evangelie brengen aan de **niet-joden**! Voor het begrijpen van het verband in bepaalde gedeelten van een hoofdstuk, is het vaak nodig het hele hoofdstuk te lezen!

Dit is zeer zeker noodzakelijk voor ons, als we willen inzien waar Handelingen 10 werkelijk over gaat.

De vraag die naar boven borrelt is: “Is God van gedachten veranderd?”

In Maleachi 3:6a lezen wij: 'Ik, de Heer, ben niet veranderd, ...

Het is bijzonder dat God ons, vóór het begin van het Nieuwe Testament, eraan herinnert: 'Ik ben niet veranderd!' Sommige verzen in het Nieuwe Testament lijken namelijk in tegenspraak te zijn met wat Hij eerder heeft gezegd.

Bij nader onderzoek kan dit misverstand eenvoudig worden opgelost door de betreffende verzen te bestuderen vanuit de oorspronkelijke tekst.

Het blijkt dan zonneklaar dat de betreffende verzen verkeerd zijn begrepen! **Conclusie: Gods Woord is onveranderlijk, van Genesis tot en met Openbaring!**

Graag tot een volgende keer!

>>> Deze afleveringen zijn, met schriftelijke toestemming van de uitgever, samengesteld en bewerkt door >>> Arend Schoenmaker

Verjaardagen september 2025

Naam

Datum

M.H. Boksem

9 september

Gefeliciteerd

Tj. Toornstra

11 september

I. Visser

11 september

H.J. Bolwijn

13 september

B. van Dongen-Svensgaard

13 september

J.A. Merema

14 september

G. Blok-Huizing

16 september

F.T. Burgler-Klijnsma

16 september

L. Maurice-de Deugd

16 september

K.J. de Poel

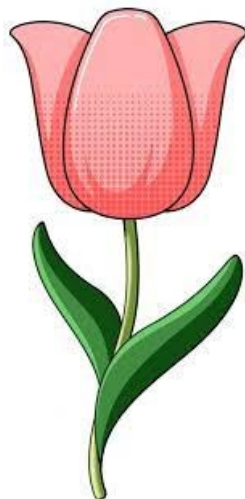
18 september

J.J.A. Ploos van Amstel

20 september

L. Boiten

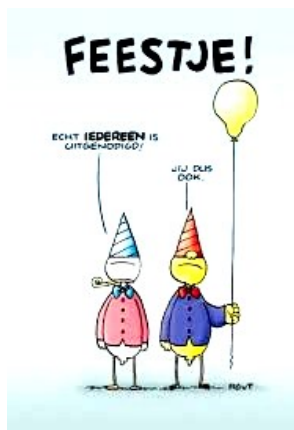
28 september

Verjaardagen oktober 2025

Naam	Datum
B.H.G. Knol - Groeneveld	1-10
P. Nauta	2-10
I.C.M. Siersema	6-10
J.J.W. Bolwijn-Meijer	9-10
G. Knol	9-10
J.J. Wiekens-Westerhof	9-10
H.J. Baas-Wilschut	11-10
G. Niemeijer	12-10
E. Meijer-van der Ham	14-10
J. Jacobs - Hogendorf	19-10
A. Roosjen	19-10
M.A. Stalman - Tuitman	20-10
E. Heidema-van Hof	22-10
G.R. van Eerden	23-10
M. Veenhoff - Joosten	23-10
S.W. Bijl	25-10
J.W. Homan	30-10

Er moeten mensen zijn / gedicht van Toon Hermans

*Er moeten mensen zijn die zonnen aansteken
Voordat de wereld verregent
Mensen die zomervliegers oplaten
Als 't ijzig wintert
En die confetti strooien tussen de sneeuwvlokken
Die mensen moeten er zijn*

*Er moeten mensen zijn die aan de uitgang van 't kerkhof ijsjes verko-
pen
En op de puinhopen mondharmonica spelen
Er moeten mensen zijn die op een stoel gaan staan
Om sterren op te hangen in de mist
Die lente maken van gevallen bladeren
En van gevallen schaduw, licht*

*Er moeten mensen zijn die ons verwarmen
En die in een wolkeloze hemel
Toch in de wolken zijn
Zo hoog
Ze springen touwtje langs de regenboog
Alsof iemand heeft gezegd:
'Kom maar in m'n armen'*

*Bij dat soort mensen wil ik horen:
Die op het tuinfeest in de regen dansen
Ook als de muzikanten al naar huis zijn gegaan*

*Er moeten mensen zijn die op het grijze asfalt
In grote witte letters 'liefde' verven
Mensen die namen kerven in een boom vol rijpe vruchten
Omdat er zoveel anderen zijn die voor de vlinders vluchten*

*en stenen gooien naar 't lenteblauw
Omdat ze bang zijn voor de bloemen
En bang zijn voor 'ik hou van jou'*

*Ja, er moeten mensen zijn met tranen als zilveren kralen
Die stralen in het donker
En de morgen groeten
Als het daglicht binnenkomt op kousenvoeten*

*Weet je, er moeten mensen zijn die bellen blazen
En weten van geen tijd
Die zich kinderlijk verbazen
Over iets, wat barst van mooiigheid*

*Ze roepen van de daken dat er 'liefde' is en 'wonder'
Als al die anderen schreeuwen: 'alles heeft geen zin'
Dan blijven zij roepen: 'nee, de wereld gaat niet onder'
En zij zien in ieder einde weer een nieuw begin*

*Zij zijn een beetje clown
Eerst het hart en dan het verstand
En ze schrijven met hun paraplu 'i love you' in het zand
Omdat ze zo gigantisch in het leven opgaan
En vallen en vallen en vallen en opstaan*

*Bij dat soort mensen wil ik horen:
Die op het tuinfeest in de regen blijven dansen
Ook als de muzikanten al naar huis zijn gegaan
De muziek gaat door
De muziek
Gaat
Door*

Ingezonden door: Sylvia Oosterhuis

God vinden in de stilte

Hoe vinden we God in onze onrustige en overprikkelde tijd? Volgens Psalm 46 is het mogelijk om Hem te vinden in de stilte. Dat kan echter een uitdaging zijn, want we missen vaak de rust in ons privéleven, én we leven in een wereld die schudt op haar fundamenteën. Waar kunnen we ons herijken en kracht vinden om rechtop te blijven staan? Het antwoord ligt in de Bijbel.

Ook in het Oude Testament, in de tijd van Jesaja, werd deze vraag gesteld. Het volk van Israël werd geconfronteerd met bezetting, veroveringen en deportaties. Wat was de boodschap van de profeet? ‘In bekeering en rust ligt jullie redding, in innerlijke kalmte en vertrouwen ligt jullie kracht’ (Jesaja 30:15). Soms komt het grote gevaar niet van buiten, maar juist van binnen. Het vertrouwen en het geloof dat God bij ons is, bieden daarin kracht.

Durf te vertrouwen dat echt geluk en ware vrede niet gevonden worden in het klakkeloos najagen van westerse ideaalbeelden. De kracht van ons geloof zit dieper, ergens in onszelf. Durf, ondanks de stormen van het leven, te keren en in stilte te vertrouwen dat God ons ziet en hoort, en dat Zijn kracht ons staande houdt.

Jesaja 30:15 geeft dit heel duidelijk weer: ‘In rust en inkeer ligt jullie redding, in geduld en vertrouwen ligt jullie kracht.’ Daarop volgde de waarschuwing: ‘Maar jullie wilden niet.’ Het volk lijdt niet omdat God machteloos is, maar omdat mensen Zijn weg verwerpen, een weg die juist gebaseerd is op vertrouwen in God. Dat is de kern van de zaak.

De verantwoordelijkheid ligt bij ons. Leg eens een dag je telefoon weg, neem de tijd voor bezinning en voor elkaar. Het Woord van God kan daarbij een waardevolle gids zijn.

weg, neem de tijd voor bezinning én elkaar. Het Woord kan daarbij een handje helpen!

Deze overpeinzing is gebaseerd op een stuk van Bas Ragas in de digitale nieuwsbrief Petrus d.d. 9 augustus.

Sylvia Oosterhuis

Kerstviering PCOB 2025

Het duurt nog meer dan drie maanden voor het zover is, maar aangezien de tijd de nijging heeft om vlugger voorbij te gaan dan ons soms lief is, wil ik u toch alvast onze Kerstviering aankondigen. Dit jaar vindt die plaats op woensdag **17 december** in de kerkzaal van de Doopsgezinde kerk. Noteer alvast die datum in uw agenda want het belooft een mooie viering te worden. Dominee Nick Everts zal voorgaan en het Haydn Jeugd Strijkorkest / Haydn Voorbereidend Strijkorkest o.l.v. Gijs Philip van Schaik zal vanaf 16 uur voor mooie muziek zorgen. We hebben al eens eerder van dit orkest mogen genieten, twee jaar geleden traden ze ook tijdens de Kerstviering voor ons op. Het was zo leuk om te zien met welk enthousiasme deze jonge kinderen, vaak zijn het nog brugpiepers, speelden. Zelf vonden ze het ook heel spannend om bij ons in de kerk op te treden.

We zouden het fijn vinden als u komt, en als u vrienden of bekenden wilt meebrengen zijn die natuurlijk net zo van harte welkom.

Sylvia Oosterhuis

Rijkste generatie ooit gaat miljarden nalaten aan goede doelen

Goede doelen ontvangen meer geld uit erfenissen dan ooit tevoren. De verwachting is dat dit de komende decennia explosief zal toeneemen, nu ook de babyboomers, de rijkste generatie ooit, miljarden gaan nalaten aan goede doelen.

Het was misschien al opgefallen, het reclameoffensief van goede doelen. Via radio- en tv-spotjes, advertenties en voorlichtingscampagnes proberen goede doelen, zoals het Rode Kruis of het KWF fonds tegen kanker en de Dierenbescherming, mensen bewust te maken van de mogelijkheid om geld na te laten aan een goed doel.

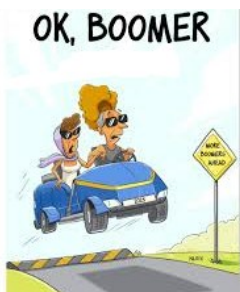
Boomers

Goede doelen hebben meer moeite om geld binnen te halen. De subsidies lopen terug en mensen doneren een kleiner deel van hun geld aan goede doelen. Tegelijkertijd krijgen de organisaties er meer taken bij, doordat de overheid zich meer terugtrekt. Maar er gloort een nieuwe geldbron, de vermogende babyboomers die veel vermogen zullen nalaten en daarbij ook naar goede doelen kijken.

De babyboomers zijn nu ruwweg tussen de 65 en 78 jaar oud. Door de sterk gestegen huizenprijzen, aandelenkoersen en het vele spaargeld, zijn ze de rijkste generatie ooit in Nederland. Naar verwachting zal de komende decennia meer dan 1000 miljard euro aan vermogen overgedragen worden, berekende hoogleraar Paul de Beer eerder voor *de Volkskrant*.

OK, BOOMER

Voor het grootste deel zal dat vermogen naar de wettelijke erfgenamen gaan is de verwachting, maar een deel krijgt een maatschappelijk nuttige bestemming, denkt Stephanie Koolen-Maas, onderzoeker filantropie aan de Vrije Universiteit. „De verwachting is dat er tussen 2020 en 2059 in totaal 68 tot 186 miljard euro aan vermogen via erfenissen aan goede doelen wordt geschonken.” Oftewel 2,3 miljard euro tot 6,2 miljard euro per jaar.

Minder schenken

Afgelopen jaar werd er voor zo'n 1 miljard euro via erfenissen binnengehaald door goede doelen, is de schatting. „Over de erfenis aan goede

doelen wordt geen erfbelasting geheven, dus houdt de Belastingdienst daar geen gegevens over bij'', verklaart Koolen-Maas de schatting.

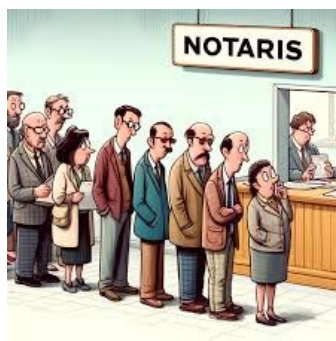
Vooralsnog zijn donaties nog belangrijker als inkomstenbron. Afgelopen jaar kregen goede doelen hierdoor 2,2 miljard euro binnen. „Maar het schenken met de warme hand, zoals doneren bij leven heet, neemt af. En het schenken met de koude hand, via erfenissen en nalatenschappen, neemt juist sterk toe'', aldus Koolen-Maas. „En die trend zet vooralsnog door.’’

Er zijn verschillende redenen waarom goede doelen vaker in testamenten worden opgenomen. „Van kinderloze stellen en alleenstaanden geeft 95 procent aan een goed doel. Ook nemen die veel vaker een goed doel op in hun testament'', ziet de onderzoeker. En die groep is flink gegroeid. Van vrouwen geboren na de oorlog bleef 11 procent kinderloos, onder vrouwen geboren in 1995 is dit naar verwachting al 25 procent. Ook het aantal alleenstaanden is gegroeid.

*Van kinderloze stellen en alleen-staan-den
geeft 95 procent aan een goed doel*

Daarnaast zijn goede doelen actiever op zoek naar erfenissen en nalatenschappen. Fondsen hebben hier aparte mensen voor in dienst.

„Erfenissen en nalatenschappen zijn altijd belangrijke bronnen van inkomsten geweest voor ons'', zegt Bas van Dijk, hoofd fondsenwerving bij Oxfam Novib, een organisatie die zich bezighoudt met ontwikkelingswerk. „We zijn daar tien jaar geleden al mee begonnen. Maar de laatste jaren zijn we er bewuster mee aan de slag gegaan. We zien dat de huidige generatie ouderen de wens heeft om na te laten aan een goed doel. Daar spelen wij op in.’’

Integer handelen

Via advertenties en informatie op de site wordt mensen gewezen op de mogelijkheid geld na te laten aan het goede doel. „Als mensen interesse hebben nemen we contact met ze op en wijzen we ze op de mogelijkheden'', aldus Van Dijk. Het initiatief ligt dus bij de schenker. „Het

is heel belangrijk dat wij geen druk uitoefenen op de mensen om geld aan ons na te laten. Die beslissing moeten ze vrijwillig nemen.”

Open en transparant opereren is belangrijk, benadrukt Van Dijk. „Heel soms komt het voor dat nabestaanden onaangenaam verrast zijn dat een deel van de erfenis naar een goed doel gaat. Dat zijn gelukkig echt uitzonderingen. Voor ons is het uitgangspunt dat we integer hebben gehandeld en dat we de wens van de overledene volgen.”

Oxfam Novib kreeg vorig jaar 1,9 miljoen euro binnen via erfenissen en nalatenschappen. „Een significant bedrag”, zegt Van Dijk. Al blijven giften vooralsnog veel belangrijker: daarmee kwam 25 miljoen binnen voor hulp in ontwikkelingslanden. „De helft van de erfenissen komt van mensen die bij leven al doneerden aan ons. De andere helft kennen we niet”, zegt Van Dijk.

Oxfam Novib verwacht dat de inkomsten uit erfenissen de komende jaren verder stijgen. En dat past in de trend, zegt Koolen-Maas. „Er zit gemiddeld 15 jaar tussen de tijd dat het testament is opgemaakt en wordt uitgevoerd.” De komende jaren zal het aantal erfenissen en de bedragen gaan stijgen.

Concurrentie laait op

Nu de geldstroom zich verlegt van donaties naar erfenissen, laait de concurrentie tussen de goede doelen weer op. Koolen-Maas denkt dat de grotere goededoelenorganisaties de winnaars worden. „Die zijn op tijd begonnen met fondsen werven via erfenissen. Het Cultuurfonds bijvoorbeeld is al in de jaren 90 gestart met de mogelijkheid om een fonds op naam te beginnen. Dat is heel succesvol.”

Grote goede doelen hebben ook veel meer naamsbekendheid en hebben meer reserves. „Zij kunnen tien of vijftien jaar wachten tot het geld van erfenissen binnenkomt. Kleinere organisaties vaak niet, die hebben geen buffers.” En dat wordt een probleem, vreest de onderzoeker. De kleine organisaties zijn veel meer afhankelijk van donaties en die geldstroom wordt kleiner.

Bron: <https://www.ad.nl/economie/rijkste-generatie-ooit-gaat-miljarden-nalaten-aan-goede-doelen>

Computer Vragende Wijs 233. september 2025.odt

Ik krijg veel vragen over A.I. (EE AI); wat dat eigenlijk is en wat je ermee kunt doen. Ja, dat zal ik proberen.

A.I. is de afkorting van **Artificial Intelligence**, een Super de luxe *kunstmatige intelligentie*.

Het systeem werkt met super snelheden die wij tevoren niet voor mogelijk dachten.

Een klein voorbeeld: Op de vraag aan A.I. ‘Graag eenvoudige informatie over A.I., die helder is voor senioren’.

Na het invoeren van deze vraag werd er op de toets ‘Enter’ gedrukt.

Na **een seconde** stond er een duidelijk, en overzichtelijk artikel die ik zo kon overnemen.

Kort gezegd is A.I. een verzamelnaam voor methodes, die taken uitvoeren waarvan werd gedacht dat daar menselijke intelligentie voor nodig was.

Ik heb, voor dit artikel, eens nagedacht over al die geweldige, juichende positieve en snelle mogelijkheden van A.I.

Zou daar nu niets te vinden zijn wat ook negatief is uitpakt?

Ja, dat was niet zo lastig, want een wereldwijde energieramp komt gelijktijdig met de introductie van A.I. om de hoek kijken.

Het IEA becijferde dat datacenters in 2024 verantwoordelijk waren voor zo'n 1,5 procent van het *wereldwijde* energieverbruik, 415 terawattuur. Het agentschap verwacht dat dit *verdubbelt* naar 945 terawattuur in 2030.

Ter vergelijking: **dat is iets meer dan het huidige elektriciteitsverbruik van heel Japan.**

Als de vraag naar AI in het huidige tempo blijft groeien, verbruikt AI in 2027 net zoveel energie als **heel Nederland**.

Netbeheer verwacht een enorme stijging in het stroomverbruik van datacenters: zo'n 40 tot 70 procent stijging in 2050.

Onder meer vanwege de toegenomen vraag naar AI.

Graag tot de volgende keer!

Arend Schoenmaker

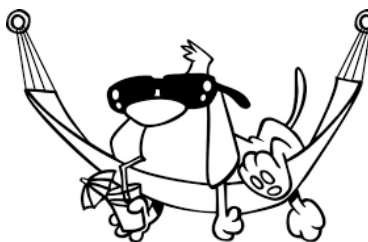
**De hondsdagen zijn weer begonnen:
wat zijn het en waar komt die naam vandaan?**
Ontdek de oorsprong en het weerfenomeen

U heeft vast wel eens gehoord van de term 'hondsdagen'. De hondsdagen zijn de warmste dagen van het jaar en staan vaak symbool voor een periode van extreme hitte. Waar komt die term vandaan?

Met hondenweer heeft het woord hondsdagen niets te maken. Het is juist omgekeerd: de weken van de hondsdagen staan in Nederland en België bekend om het vaak lekkere, warme weer en niet om regenval of kou. De term 'hondenweer' gaat overigens niet over honden, maar is een verbastering van het oud-Nederlandse woord *ondeweer*: 'zeer slecht weer'.

De naam 'hondsdagen' is afkomstig van het Latijnse woord Canicula

In Nederland en België worden de hondsdagen traditioneel geassocieerd met de tijd van 23 juli tot 23 augustus. Deze periode valt samen met de opkomst van de ster Sirius, die tot de constellatie van de Grote Hond behoort. Dit verband met de sterrenhemel is de reden waarom we deze dagen de 'hondsdagen' noemen. Sommige kalenders laten de hondsdagen beginnen op 18 juli en duren tot 19 augustus - de begin- en einddata kunnen wat variëren.

De oorsprong van de naam hondsdagen

De naam 'hondsdagen' is afkomstig van het Latijnse woord 'canicula', wat letterlijk 'kleine hond' betekent. De ster Sirius, die het meest helder is in de nachtelijke hemel, wordt vaak aangeduid als de 'hondster'. Dit is niet zomaar een naam; in de oudheid werd Sirius vaak geassocieerd met hitte en droogte. De oude Grieken en Romeinen merkten op dat de opkomst van Sirius samenviel met de heetste dagen van het jaar en dat deze periode soms ook leidde tot droogte en slechte oogsten.

Hondsdagen in de volksmond

In de volksmond zijn de hondsdagen vaak een tijd van zweterige nachten en zinderende dagen. Mensen hebben hun eigen manieren om deze hitte te bezweren, van het zoeken naar schaduw onder bomen tot het nemen van een verfrissende duik in het water. Maar naast de ongemakken brengen de hondsdagen ook een zekere charme met zich mee. Ze zijn een teken dat de zomer in volle gang is en dat de natuur tot leven komt.

Klopt het dat het weer tijdens de hondsdagen wijst op komende weerpatronen?

Veel mensen geloven dat als het tijdens deze periode bijzonder warm en droog is, dit kan wijzen op meer van hetzelfde in de maanden die volgen. Maar klopt dit ook?

In de weerspreuken zijn de hondsdagen belangrijk:

- *Komen de hondsdagen met veel regen, dan gaan we slechte tijden tegen*
- *Komen de hondsdagen helder en klaar, verwacht dan maar een gunstig jaar*

Er is door klimaatwetenschappers geen verband aangetoond

Er zijn verschillende theorieën en volkswijsheden over het weer tijdens de hondsdagen. Zo wordt vaak gezegd dat als het tijdens de hondsdagen regent, er veel kans is op een nat najaar. Aan de andere kant, als het droog blijft, kan dat betekenen dat de herfst ook droog zal zijn. Dit soort observaties zijn niet ongebruikelijk en worden al eeuwenlang door boeren en weerliefhebbers gedaan.

Er is door klimaatwetenschappers geen verband aangetoond tussen de hondsdagen en latere weerpatronen. Wel is het zo dat een weertype dikwijls heel lang kan duren: de zgn. persistentie.

Tips voor de hondsdagen

Of u nu een fan bent van de hitte of niet, hier zijn enkele tips om het beste uit de hondsdagen te halen:

- **Blijf gehydrateerd:** Drink voldoende water om uitdroging te voorkomen.
- **Zoek schaduw:** Vermijd de zon tijdens de heetste uren van de dag.
- **Draag lichte kleding:** Kies voor ademende stoffen om koel te blijven.
- **Geniet van de natuur:** Maak lange wandelingen in de vroege ochtend of late avond.
- **Maak gebruik van ventilatoren en airconditioning:** Dit kan helpen om binnen een aangename temperatuur te behouden.

Bron: <https://www.plusonline.nl/geschiedenis/>

Waar komen de boomers vandaan?

‘Boomers’ is een term die tegenwoordig vaak gebruikt wordt, vaak op een negatieve manier. De boomer zou de huizenmarkt en het klimaat verpest hebben en bovenal ouderwets en chagrijnig. Dit is natuurlijk een stereotypering. Maar wie wordt er eigenlijk bedoeld met de term ‘boomer’?

Wat is de babyboom?

De boomers zijn geboren tijdens de ‘Babyboom’, een geboortegolf die plaatsvond vlak na de Tweede Wereldoorlog. In Nederland wordt de ‘Babyboom’ gezien als de grote geboortegolf die plaatsvond van 1946 tot 1955 en sindsdien een enorm stempel drukte op de maatschappij. De babyboom vond in de VS en grote delen van West-Europa plaats, maar Nederland viel in een aantal opzichten uit de toon. Ten eerste spande Nederland qua geboortecijfer de kroon, met maar liefst 2.4 miljoen geboortes in de periode van 1946 tot 1955, een stuk hoger dan in andere Europese landen. Daarnaast duurde de babyboom hier ook nog eens een stuk langer. Hoewel de piek dus tussen 1946 en 1955 lag, bleef het Nederlandse geboortecijfer tot in de late jaren 60 erg hoog.

Wat zijn de oorzaken van de babyboom?

Het geboortecijfer nam al voor de babyboom in de jaren 1943 en 1944 toe. De geboortegolf kwam dus niet helemaal door het einde van de Tweede Wereldoorlog. Het aantal geboorten nam onder andere snel toe, omdat het aantal huwelijkssluitingen steeg en de gemiddelde

huwelijksleeftijd daalde, een trend die al in 1943 en 1944 bezig was. Verder speelden gunstige verwachtingen ten aanzien van de Tweede Oorlog een rol. Hierdoor wilden mensen snel het gewenste kinderaantal halen in de laatste oorlogsjaren. Hierdoor volgde op het eerste kind vaak snel een tweede en daar kwamen vaak nog een paar achterna.

De verwachtingen, positief en negatief, rondom de Tweede Wereldoorlog waren al vanaf het uitbreken van de oorlog in 1939 terug te zien in het geboortecijfer. Zo zijn negen maanden na de inval van Polen, de inval van Nederland, de Februaristaking en de hongerwinter allemaal dalingen te zien. Maar er zijn ook stijgingen te zien negen maanden na D-Day en de bevrijding van Nederland. Ook na de Tweede Wereldoorlog hield de trend van het snel nemen van een volgend kind aan. Dit grote aantal geboortes was ook niet zonder gevolgen: basisscholen liepen vol in de jaren 50, de arbeidsmarkt kreeg veel nieuwe aanwinst in de jaren 60 en er moest veel meer gebouwd worden in de jaren 70. Dat lukte niet voldoende en in de jaren 80 bereikte de woningnood een piek. Nu lijkt de 'Babyboom' ook een belangrijke oorzaak van de vergrijzing.

Bron: <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/waar-komen-de-boom-vandaan>

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING DE MEERWAARDE

Alleen begrafenissen / geen crematies

Uw uitvaartbegeleider vanaf
het overlijden van uw dierbare!

Douwe Jan Moesker

Het verzorgingsgebied is Groningen, Drenthe
en op verzoek elders.

Belangrijk: Wij verzorgen de begrafenis
ongeacht waar u verzekerd bent!

Maak vrijblijvend een afspraak voor
o.a. het laatste wensenformulier

Nu regelen geeft rust!

www.de-meerwaarde.nl
uitvaart@de-meerwaarde.nl

Melden bij overlijden 06-54248024 | 24h

Senioren hypotheek: hoe werkt het met een hypotheek na de AOW-leeftijd?

Waarvoor kun je een senioren hypotheek afsluiten?

Om maar meteen een misverstand uit de wereld te helpen: een hypotheek kent geen maximum leeftijd. Sterker nog: sommige geldverstrekkers hebben een speciaal aanbod voor AOW'ers. We noemen dit ook wel de senioren hypotheek. Wat houdt dat in en welke opties heb je?

Wat is een senioren hypotheek?

Een senioren hypotheek is niet één specifiek hypotheekproduct bij een bepaalde bank. Het is een hypotheek die AOW'ers afsluiten voor hun verhuizing of verbouwing of om hun overwaarde (deels) op te nemen. Het verschil met een reguliere hypotheek is dat de hypotheekaanbieder op een andere manier naar je inkomen kijkt. De aanbieder kijkt naar je werkelijke maandlasten in plaats van dat ze uitgaan van de standaard maandlasten bij een annuïteiten hypotheek. Daardoor kun je soms meer lenen, zeker als je voor een (deels) aflossingsvrije hypotheek kiest.

Er zijn verschillende hypotheekproducten die je na je 57e of na de pensioenleeftijd kunt afsluiten. Zo kun je kiezen voor een gewone annuïteiten-, lineaire of (deels) aflossingsvrije hypotheek. Maar er zijn ook speciale hypotheekconstructies, zoals de opeethypotheek. Die is speciaal bedoeld om je overwaarde deels op te nemen en tegelijkertijd geen maandlasten te hebben.

Hoe zit het met de ruimere toetsing?

Vanaf 57 jaar is het mogelijk gebruik te maken van de werkelijke lastentoets. Banken nemen dan de werkelijke maandlast als basis voor de maximale hypotheek-toets. Ze gaan dus niet, zoals meestal de standaard is, uit van de maandlasten bij een annuïteiten hypotheek. Dat is goed nieuws als je een (deels) aflossingsvrije hypotheek afsluit. Doordat je voor dit type hypotheek geen aflossing betaalt, zijn je leenmogelijkheden dan opeens een stuk groter. Je maandlasten zijn immers laag bij een aflossingsvrije hypotheek. Je mag de werkelijke lastentoets in specifieke situaties worden toegepast, bijvoorbeeld bij:

- verhuizen naar een andere woning
- oversluiten voor lagere maandlasten
- een AOW-gat opvangen

Waarvoor kun je een senioren hypotheek afsluiten?

Wil je een hypotheek afsluiten, je hypotheek verhogen of je hypotheek aanpassen na de AOW-leeftijd? Dan spreek je in alle gevallen van een senioren hypotheek. Je kunt bijvoorbeeld een senioren hypotheek afsluiten in deze situaties:

- Je wilt verhuizen, bijvoorbeeld naar een levensloopbestendige woning of naar een kleiner huis.
- Je besluit je huidige woning te verbouwen voor meer woongenot of om langer thuis te kunnen wonen.
- Je wilt je woning verduurzamen, zodat je lagere energiekosten hebt. Dit kun je bijvoorbeeld doen met zonnepanelen, beter isolatiemateriaal of een warmtepomp.
- Je sluit je hypotheek over, bijvoorbeeld omdat je lagere maandlasten wilt of omdat je aflossingsvrije hypotheek binnenkort afloopt.
- Je kunt je overwaarde benutten door je hypotheek aan te vullen. Zo komt er geld beschikbaar om bijvoorbeeld je (pensioen) inkomen aan te vullen, een grote aankoop te doen of je (klein) kind te helpen.

Senioren hypotheek voor overwaarde verzilveren

Overwaarde verzilveren is populair, juist onder (bijna-) gepensioneerden. Je overwaarde biedt dan een aanvulling op je pensioeninkomen. De meest standaard optie om je overwaarde op te nemen, is een tweede hypotheek nemen. Dat is een hypotheek bovenop je bestaande hypotheek bij dezelfde aanbieder.

Ook zijn er voor gepensioneerde speciale verzilverproducten. Die hanteren ruime acceptatienormen op basis van de werkelijke lastentoets. Bij een opeethypotheek speelt je inkomen zelfs bijna geen rol; de bank kijkt vooral naar je overwaarde. Daardoor kun je deze hypotheek ook afsluiten met een laag pensioeninkomen.

Hoe een opeethypotheek werkt? Je krijgt hiermee in één keer of in delen je overwaarde deels uitgekeerd. Maandlasten betaal je er niet voor. Deze hypotheek is namelijk aflossingsvrij. En de hypotheekrente? Die wordt opgeteld bij de hypotheekschuld. Een opeethypotheek kan daardoor wel risico's met zich meebrengen. Zo betaal je rente op rente. De hypotheekaanbieder telt de te betalen rente op bij de hypotheekschuld en vervolgens betaal je weer over de hele schuld plus de opgetelde rente een rentepercentage. Verdiep je er dus altijd goed in voordat je dit type hypotheek afsluit.

Heb je bij een senioren hypotheek recht op hypotheekrenteaftrek?

Of je recht hebt op hypotheekrenteaftrek voor een senioren hypotheek hangt af van je hypotheekvorm én van de vraag of je al hypotheekrenteaftrek hebt gehad. Als je een hypotheek vóór 2001 hebt afgesloten met recht op hypotheekrenteaftrek, dan vervalt dat recht in 2031 sowieso. Als je een hypotheek na die tijd hebt afgesloten en aan de voorwaarden voor de aftrek voldoet, dan heb je maximaal 30 jaar recht op hypotheekrenteaftrek.

Verder mag je voor een hypotheek die je nieuw afsluit, alleen de rente aftrekken als je een annuïteiten- of lineaire hypotheek neemt.

Aflossingsvrije hypotheek kan mogelijkheden bieden

Wil je je overwaarde opnemen, maar betaal je liever zo min mogelijk maandlasten? Dan kan een aflossingsvrije hypotheek een goede optie zijn. Je lost bij dit type hypotheek – zoals de naam al doet vermoeden – niet tussentijds af. Je maandlasten bestaan dus alleen uit rente. Daardoor kun je je overwaarde opnemen zonder dat je veel hogere maandlasten betaalt. Ook als je gaat verhuizen en liever niet te veel pensioeninkomen in je woning steekt, kan een aflossingsvrije hypotheek fijn zijn.

Wil je weten waar jij goed aan doet qua senioren hypotheek? Ga dan vooral in gesprek met een hypotheekadviseur. Diegene kan je persoonlijk advies geven over een hypotheek die bij je past.

Bron: <https://www.plusonline.nl/leningen-en-hypotheeken/seniorenhypotheek-hoe-werkt-het-met-een-hypotheek-na-de-aow-leeftijd>

Ontmoet andere ANBO-PCOB leden op het digitale ontmoetingsplatform Trefpunt!

Wilt u in contact komen met andere ANBO-PCOB-leden?

Trefpunt is hét platform om nieuwe contacten te leggen. U vindt onder ander het Ledenprikbord, een goede plek om regelmatig te bezoeken: hier worden oproepen gedeeld zoals hulp bij een fotoboek, een oproep om samen te reizen of het starten van een kookclub!

U kunt ook een groep aanmaken of eraan deelnemen, zoals de populaire cultuur-, boeken- of fotografieclub. Zo kunt u ervaringen delen en nieuwe ideeën ontdekken.

Maak gemakkelijk uw profiel aan via de bijgevoegde link. <https://www.uwtrefpunt.nl/> of scan de QR-code.

Inloggen op de website ANBO-PCOB

Als ANBO-PCOB-lid kunt u inloggen op de website. U krijgt dan toegang tot informatie die alleen toegankelijk is voor leden, zoals:

- de digitale en gesproken versie van OuderenWijzer,
- voorbeeldbrieven van ons Adviesteam
- Checklists
- direct opvragen van de Tipgidsen
- hoe u gebruik kunt maken van de ledenvoordelen

Daarnaast kunt u hier uw gegevens inzien, beheren en wijzigen. Ook kunt u aangeven of en welke communicatie, bijvoorbeeld nieuwsbrieven of post, u van ons wilt ontvangen. Maar ook welke thema's en onderwerpen u interesseren en of u deel wilt nemen aan onderzoeken, enquêtes, webinars en bijeenkomsten.

Hoe u kunt inloggen

Ga naar de volgende website:

<https://anbo-pcob.nl/over-ons/inloggen-op-de-website/>

hier wordt je verder geholpen om je aan te melden..

Kijk ook eens op onze afdelingssite.

Er zijn twee mogelijkheden om op onze nieuwe website te komen.

1. Je logt in met je persoonlijke inlognaam en wachtwoord. (zie hierboven) Je komt dan op je privé omgeving. Je herkent dit doordat je naam duidelijk in beeld staat.

Ga naar tab afdelingen en klik hierop. Scrol naar beneden en geef dan de naam van je afdeling dus in ons geval Groningen. Klik op zoeken.

Bij het nieuwe blad klik je linksonder op het pijltje

Je bent nu op de afdelingensite.

2. Als je niet via je privé omgeving naar de afdelingen site wilt type dan in de browser het volgende adres :

<https://anbo-pcob.nl/afdelingen/groningen/>

Je gaat nu rechtstreeks naar de website van onze afdeling.

TIP:

Maak van beide mogelijkheden een snelkoppeling op uw werkblad..

Keuze 1. <https://anbo-pcob.nl/account/inloggen/>

Keuze 2. <https://anbo-pcob.nl/afdelingen/groningen/>

Lockheed-affaire: was Prins Bernhard corrupt?

De NAVO-top is net achter de rug met als belangrijkste resultaat dat de lidstaten 3,5% moeten gaan uitgeven aan defensie. Dit betekent dat Nederland meer geld aan defensie uit moet gaan geven dan ze in decennia gedaan hebben. De volgende minister van defensie heeft hierdoor een zware taak om te beslissen waar het geld naartoe moet. Vroeger zijn er bestedingen gemaakt bij defensie die niet altijd even goed uitwerkten. Er zijn vroeger zelfs uitgaven gemaakt die niet helemaal zuiver waren. Dit gebeurde bij de Lockheedaffaire, een enorm schandaal in de Nederlandse politieke geschiedenis.

Wat was de Lockheed-affaire

De Lockheed-affaire was een corruptieschandaal in onder andere Nederland. In de jaren 70 kwam aan het licht dat de Amerikaanse vliegtuigproducent Lockheed steekpenningen aanbood aan hoge regeringsfunctionarissen van verschillende landen. Het doel hiervan was, dat die regeringsfunctionarissen zich gingen inzetten voor de aanschaf van Lockheed-vliegtuigen in hun eigen land. In Nederland speelde prins Bernhard hierbij een cruciale rol.

De prins was namelijk zeer betrokken bij de Nederlandse luchtvaart en had toegang tot de besluitvormers in deze sector. Nadat de Nederlandse luchtmacht in 1959 vliegtuigen van Lockheed had aangeschaft, overwoog het bedrijf om prins Bernhard een vliegtuig van het type Jetstar cadeau te doen. Toen dit bekend werd zwoer de leiding van Lockheed dat het niet om een betaling ging, maar om de banden met prins Bernhard te verbeteren, voor latere verkopen van Lockheed-producten. Lockheed besloot om, in plaats van het vliegtuig, 1 miljoen dollar te geven aan Bernhard. Dit ging indirect en uiteindelijk is niet vastgesteld of het geld ooit bij Bernhard aangekomen is.

Dit was niet de enige keer dat de prins cadeaus aannam van de Amerikaanse vliegtuigbouwer. Tussen 1964 en 1974 zette prins Bernhard zich in om vliegtuigen van het type P3-C Orion van Lockheed aan te schaffen. Daar kreeg hij in eerste instantie 100.000 dollar voor. Bernhard stuurde twee brieven naar het hoofd van Lockheed, waarin hij vroeg om geld voor het WNF, waar prins Bernhard de president van was. Volgens velen deed hij dit zodat hij het geld kon krijgen zonder dat iemand het doorhad. Bernhard zelf stond erop dat hij dacht dat het gewoon om een onschuldige donatie voor het WNF ging. Het is hier ook niet bewezen dat hij het geld ook echt ontvangen heeft. Er zijn een

aantal betalingen te herleiden naar ene “Victor Baarn”, maar Bernhard ontkende altijd dat hij deze ‘Baarn’ zou zijn.

Northrop-affaire

Bernhard was echter niet trouw aan Lockheed. Hij liet zich waarschijnlijk ook omkopen door Northrop, de grote concurrent van Lockheed. Northrop was ook een producent van straalvliegtuigen en ze zagen een kans om winst te boeken ten nadele van hun concurrent. In de jaren 70 naderden de 120 Lockheed F-104 Starfighters het eind van hun levensduur en moesten dus binnen afzienbare tijd vervangen worden. Northrop had hier een mogelijke opvolger voor, de P-5-30, beter bekend als de Cobra. Dat Bernhard zijn best deed voor de aanschaf van de Cobra, bleek uit een brief van de Duitse minister van defensie, Helmut Schmidt, aan zijn Nederlandse collega, Willem den Toon. Daaruit bleek dat Bernhard aan het peilen was bij Schmidt of Duitsland bereid was om bij te dragen aan de ontwikkelingskosten van de Cobra. Uiteindelijk was de moeite die Bernhard gedaan had voor de Cobra tevergeefs. De Verenigde Staten hadden vergelijkend onderzoek gedaan en vond de F16 beter dan de Cobra. Veel Europese landen, waaronder Nederland, kozen eveneens voor de F16 vanwege dit onderzoek. Anderen kozen voor de Franse straaljager, Dassault Mirage 1. Uiteindelijk kwamen deze steekpenningen aan het licht doordat de Amerikaanse Senaat onderzoek deed naar een grote smeergeldaffaire bij de Amerikaanse vliegtuigbouwer. Toen uitkwam dat een “very high Dutch Official” ook steekpenningen had ontvangen, was er ook in Nederland reden tot zorg.

Commissie-Donner

Nadat het Amerikaanse onderzoek duidelijk maakte dat een hoge regeringsfunctionaris in Nederland betrokken was bij het omkoopschandaal, riep het kabinet Den Uyl een onderzoekscommissie in het leven om uit te zoeken wat er precies gebeurd was. De commissie, die naast voorzitter Donner bestond uit de oud-president van de Nederlandsche Bank en de president van de Rekenkamer, kreeg zodoende als bijnaam de Commissie van Drie. De commissie interviewde de prins, liet accountants het vermogen van de prins en diverse instellingen controleren en verhoorde diverse anderen waarvan vermoed werd dat ze bij de affaire betrokken waren. Daarbij richtte de Commissie van Drie zich specifiek op de zaak rondom Lockheed. Om de zaak rondom Northrop uit te zoeken zou een tweede commissie in het leven geroepen moeten worden, maar zover kwam het nooit. Volgens Hugo Arle van Vrij Nederland kwam dat omdat Den Uyl geen zin had in nog een schandaal, waar het koningshuis in het geding kwam.

Harde aanpak

Het oordeel van de commissie was niet mals: “Zijne Koninklijke Hoogheid (had) zich aanvankelijk veel te lichtvaardig begeven in transacties, die de indruk moesten wekken dat hij gevoelig was voor gunsten en dat hij zich toegankelijk had getoond voor onoorbare aanbiedingen en hij had zich laten verleiden tot het nemen van initiatieven die volstrekt onaanvaardbaar waren en die hemzelf en het Nederlandse aanschafbeleid bij Lockheed (...) en niet alleen bij Lockheed, in een bedenkelijk daglicht moesten stellen.”.

Het kwam niet tot een strafrechtelijke vervolging, maar Bernhard moest erkennen dat hij fouten had gemaakt had en moest zijn functies in het bedrijfsleven en als inspecteur-generaal der Krijgsmachten neerleggen. Hij mocht nooit meer openbaar in uniform verschijnen.

Veranderde relaties

De Lockheed affaire was ook een keerpunt in de relatie tussen het koningshuis en de media. De media durfden daarvoor vaak niet om nieuws te belichten dat schade zou kunnen berokkenen aan het koningshuis, zoals bij de Greet Hofmans affaire. Maar de Lockheed affaire werd uitgebreid belicht door de media en er werden zelfs spotprenten over gemaakt. De media lieten voortaan het koningshuis niet meer weggkomen met negatief nieuws. Blauw bloed was niet meer uitgesloten van de kritische journalistiek.

De affaire verslechterde ook de relatie binnen de koninklijke familie. Prins Bernhard verloor na de affaire veel status in invloed aan het hof, wat hem erg frustreerde. Door deze omstandigheden uitte hij steeds meer kritiek op het koningshuis, ook in de media. Dit werd door zijn dochter Beatrix gezien als verraad.

De Lockheedaffaire wordt gezien als een kwestie rondom Bernhard die een waardevolle dienst verkocht aan een machtige vliegtuigproducent. Zijn aanzienlijke invloed werd verruild voor geld. Maar sommigen zetten hun vraagtekens bij dit verhaal. Volgens Hugo Arle van Vrij Nederland had prins Bernard namelijk weinig invloed op het aankoopbeleid van vliegtuigen door defensie. Bernhard verkocht geen invloed maar de illusie van invloed. Prins Bernard hoorde namelijk niet bij degenen die beslissingen maakten. Hij opende de deur naar de besluitvormers, maar die waren ook maar afhankelijk van de omstandigheden. Dat bleek toen de Amerikanen erachter kwamen dat de F16 beter was dan de Cobra. Nadat onderzoek kon Nederland onmogelijk Cobra's gaan aanschaffen.

Bron: <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/lockheed-affaire-was-prins-bernhard-corrupt>

Belastingservice

ANBO-PCOB helpt u thuis met het invullen van de aangifte inkomstenbelasting. Ook checkt ANBO-PCOB mogelijke huur- en zorgtoeslag. Zo weet u zeker dat alles goed wordt ingevuld. Wij helpen alle leden, ongeacht inkomen!

Wilt u ook graag hulp met uw aangifte inkomstenbelasting of bij het aanvragen van zorg- en/of huurtoeslag? Meld u aan voor de ANBO-PCOB Belastinghulp en krijg:

- Hulp van een goed opgeleide vrijwilliger (belastinginvuller) bij u thuis
- Hulp bij het (digitaal) invullen, controleren en indienen van uw belastingaangifte
- Een gratis check van uw recht op zorg- en/of huurtoeslag
- Waar nodig hulp (op afstand) bij het aanvragen van uitstel
- Een handige belasting bewaarmap voor volgend jaar

U kunt vanaf 1 maart 2025 uw belastingaangifte in dienen. Wij helpen u graag met het invullen van uw belastingaangifte. Heeft u nog vragen hierover? Bel dan met onze belastinghulp

op telefoonnummer 0348 - 46 66 66.

Rijbewijskeuring 75⁺

GOEDKOPE RIJBEWIJSKEURING SENIOREN.

Senioren, chauffeurs met rijbewijs C/D/E en overige automobilisten die voor verlenging van hun rijbewijs moeten worden gekeurd, kunnen hiervoor terecht bij de RijbewijskeuringsArts.

Voor informatie en een afspraak belt u naar het landelijke afsprakenbureau: 036-7200911. Zelf een datum reserveren kan via de website:

www.rijbewijskeuringsarts.nl

Tarieven (incl. BTW): 75+ B/E € **45,12** voor u als ANBO-PCOB lid.

Voordat u naar de keuring gaat dient er eerst een Gezondheidsverklaring gekocht te worden. Deze is verkrijgbaar bij de gemeente of via internet op *mijnncbr.nl* (inloggen met uw DigiD).

U beantwoordt de vragen en stuurt de Gezondheidsverklaring (al of niet digitaal) naar het CBR. Het kan een aantal weken duren voordat u de papieren die de arts moet invullen thuisgestuurd krijgt van het CBR (per post of via de mail).

De verwerking en beoordeling door het CBR kan enkele maanden in beslag nemen. Geadviseerd wordt om ruim van tevoren een afspraak te maken voor de keuring.

‘Het zou mooi zijn als er een hele generatie goed over de dood kan praten.’

In 2020 overleed Quincy’s moeder. Zij was 51, hij 23. ‘In vier jaar tijd verloren drie vrienden en ik allemaal een ouder. We merkten dat mensen het moeilijk vonden om daar met ons over te praten. Tenzij we al in gesprek waren, dan haakten mensen graag aan. We begonnen de ‘De Één Ouder Vereniging’-podcast om de dood op een luchtige manier bespreekbaar te maken.’ In de podcast praat Quincy met jongeren die ook een ouder hebben verloren, met een biertje, een grapje en soms met een traan. ‘We hopen dat mensen elkaar beter kunnen begrijpen en helpen, en dat jongeren die rouwen, weten dat ze niet alleen zijn.’

Omgaan met de dood

‘Je leert nergens hoe je om moet gaan met de dood. Voor mij en mijn vrienden is het onderwerp makkelijk bespreekbaar, maar dat is lang niet voor iedereen zo. Jongeren en ouderen gaan heel anders met verlies om. De oudere generatie praat er minder over. Dat zie ik bijvoorbeeld ook bij mijn oma. Zij gebruikt andere woorden en vindt alles heel erg, maar dat is zo ongeveer alles wat ze erover kan zeggen. Mijn vader gaat iedere dag naar het graf om daar, zonder woorden, te praten met mijn moeder. Ieder zijn eigen proces. Het is niet mijn bedoeling om te zeggen ‘dit is hoe ik het doe, en dat is de manier’, want dat is aan iedereen zelf om te bepalen. Ik vind dat je het beste kunt vertellen over de verhalen die dicht bij jezelf staan. Ik wil vooral iets betekenen voor mensen van mijn leeftijd.’

Rouwen op een ander niveau

‘Toen mijn moeder net was overleden gingen mijn vader, zus en ik daar ieder op een andere manier mee om. Mijn vader kon het niet geloven dat mijn moeder er niet meer was, terwijl ik dat gevoel niet had. En mijn zus had vooral behoefte aan afleiding. Bovendien gingen mijn zus en ik allebei in die periode het huis uit, waardoor de fysieke afstand groter werd en we elkaar minder spraken. We waren volwassen aan het worden en gingen ons eigen leven leiden. En als ik haar dan zag, dan vond ik het lastig om erover te beginnen. In tegenstelling tot in de podcast vind ik het dus blijkbaar ook soms moeilijk. In een van de afleveringen ging ik met mijn zus in gesprek. Dat vond ik spannend omdat we niet echt meer hebben gespraat over het verlies van onze

moeder sinds haar dood. Met de andere gasten wist ik waar het gesprek naartoe ging, maar bij haar wist ik dat niet. Ik had haar ook niet voorbereid. De inhoud had ik in het midden gelaten en dat leverde een heel mooi gesprek op.’

Het afscheid van mijn moeder

‘Het was jammer dat wij niet wisten wat onze moeder voor afscheid wilde. We wisten alleen dat ze niet begraven wilde worden omdat ze dat te duur vond. Gelukkig was mijn moeder goed verzekerd waardoor we haar toch hebben kunnen begraven. Het was in de corona-tijd waardoor uitvaartverzorger Evelien niet bij ons thuis kon komen. In plaats daarvan hebben we haar drie of vier keer via Teams gesproken. Zij organiseerde met veel zorg en aandacht een mooi afscheid. Ik gun iedereen hoe ik het heb ervaren, dat meen ik echt. Zij nam ons bij de hand en begeleidde ons door het proces. Ik had ergens een keer gezegd dat ik graag zand op de kist wilde gooien. Toen we op de begraafplaats aankwamen was ik dat alweer vergeten, maar alles stond klaar waardoor ik dat toch kon doen. Dat voelde heel goed.’

Steun van je omgeving

‘Mijn moeder hebben we begraven op een woensdag en een van mijn vrienden belde me twee maanden lang op die dag om te vragen hoe het met me was. Na twee maanden zei ik dat hij daarmee mocht stoppen. Hij wilde me graag nóg meer helpen dan hij al deed en dus hebben we gepraat over hoe hij dat kon doen. Hij heeft zoveel voor me gedaan in die periode, dat is een dierbare herinnering geworden.

De wereld van mij, mijn vader en mijn zus stond stil maar door corona stonden de levens van de mensen om ons heen ook stil. Iedereen had alle tijd voor mij. Ik ging in die tijd veel naar buiten. Wandelen en kletsen hielp me erg. Dan stond er een vriend voor de deur die zei ‘Kom, we gaan naar het strand en als je het niet leuk vindt, dan gaan we weer terug’. Dat was precies wat ik nodig had. Als je iemand verliest, hoeft je niet meteen de volgende dag naar je werk. Maar degene die overlijdt wil ook niet dat je stopt met leven. Dat heeft voor niemand zin. Neem de tijd en ruimte voor je verdriet en ga dan weer de dingen doen die je moet doen.’

Goed kunnen praten over de dood

‘Mijn opa was er niet meer toen ik werd geboren maar dankzij alle verhalen die ik over hem hoorde, heb ik hem toch leren kennen. Dat wil ik ook voor mijn moeder. Ik maak deze podcast dus ook voor de kinderen

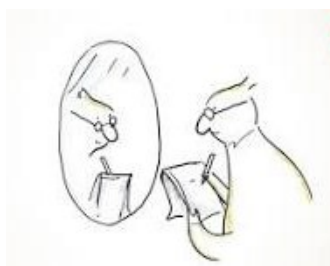
die ik misschien ooit heb. Ik wil voor hen de herinnering aan mijn moeder levendiger te maken. Maar het allermooiste zou zijn als er straks een hele generatie is die goed over de dood kan praten en niemand meer langer verdrietig hoeft te zijn dan nodig. Dan is deze podcast geslaagd. Waarmee ik niet bedoel dat er een tijdslimiet is voor verdriet, want verdrietig zijn is niet erg.’

Bron: <https://www.dela.nl/inspiratie/het-zou-mooi-zijn-als-er-een-hele-generatie-goed-over-de-dood-kan-praten>

Is het normaal om tegen jezelf te praten?

Tegen onszelf praten doen we eigenlijk al vanaf dat we klein zijn. Zo praten kinderen bijvoorbeeld vaak hardop tijdens het spelen. Dit helpt ze om de wereld beter te begrijpen en zich te concentreren op wat ze doen. Maar ook volwassenen praten soms in zichzelf en dat is heel normaal.

Praten tegen jezelf kan heel nuttig zijn. Zo helpt het je om gedachten te ordenen en situaties helderder te zien. Door hardop te praten, kan je namelijk afstand nemen van je ervaringen en emoties. Daardoor kan je bijvoorbeeld makkelijker beslissingen nemen.

Het kan je ook motiveren. Een simpele 'je kunt dit' kan net even dat extra zetje geven. En zorgen voor meer zelfvertrouwen en betere prestaties. En als je het nog krachtiger wil maken, kan je het beste in de derde persoon praten ("Hij/Zij kan dit"). Dat creëert namelijk nog meer afstand, waardoor het effect groter is.

Zelfs bij praktische dingen kan het helpen, zoals bij het zoeken van je sleutels. Als je hardop zegt "Waar zijn mijn sleutels?" dan activeer je de visuele gebieden in je hersenen. Je kan dingen daardoor vaak makkelijker vinden dan wanneer je er alleen maar aan denkt.

Tegen jezelf praten kan dus handig zijn, maar niet iedere mompel is even nuttig. Zolang het niet dwangmatig is of lijkt op hallucinaties kan het in ieder geval geen kwaad.

Bron: <https://npokennis.nl/>

Wijzigingsformulier

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Lidnummer:

Bij verhuizing

Nieuw adres:

Postcode:

Woonplaats:

(bij verhuizing naar een andere woonplaats wordt u automatisch overgeschreven naar die afdeling)

Opzeggen lidmaatschap

Reden van opzegging:

.....

Opzeggen i.v.m. overlijden is per direct.

Datum overlijden:

De opzegging dient **vóór 1 december 2025** bij de ledenadministratie binnen te zijn.

Sturen naar:

PCOB, Berkenlaan 162, 9741 JT Groningen

E-mailen kan ook: [groningen@pcob50plus.nl](mailto: groningen@pcob50plus.nl)

Adressen WIJ-teams (steun- en informatiepunt voor wonen, zorg en welzijn)

WIJ Beijum

(Beijum, Noorderhoogebrug en De Hunze / Van Starkenborgh en Witte Lam)

Melsemaheerd 2 9736 EN Groningen

T: 050 549 71 31 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijbeijum@wij.groningen.nl

Open: Maandag 10:00 –13:00 uur

Dinsdag 13:30 - 16:30 uur

Woensdag 09:00 - 12:00 uur

Donderdag 13:30 - 16:30 uur

Vrijdag 10:00 - 12:00 uur financieel spreekuur

WIJ Corpus den Hoorn

(Corpus den Hoorn, Hoornsewijken en Piccardthof.)

Paterswoldseweg 267 9728 AC Groningen

De ingang om de hoek aan de Laan van de Vrijheid bij Mennos Kookerij

T: 050 367 9120 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijcorpusdenhoorn@wij.groningen.nl

Open: Maandag /Woensdag/Vrijdag 09:00 - 13:00 uur

Dinsdag/Donderdag 09:00 - 17:00 uur

WIJ Hoogkerk

(Hoogkerk, Leegkerk, Gravenburg en De Buitenhof.)

De Verbetering 3 9744 DZ Groningen

T: 050 367 45 66

E: wijhoogkerk@wij.groningen.nl

Open: ma t/m vrij 09:00 – 17:00 uur

WIJ Rivierenbuurt

(Rivierenbuurt, Zeeheldenbuurt, Badstratenbuurt, Laanhuizen, Grunobuurt, Herewegbuurt, Oosterpoortbuurt en de Meeuwen)

Paterswoldseweg 267 9728 AC Groningen

De ingang om de hoek aan de Laan van de Vrijheid bij Mennos Kookerij

T: 050 367 9120 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijrivierenbuurt@wij.groningen.nl

Open: Maandag /Woensdag/Vrijdag 09:00 - 13:00 uur

Dinsdag/Donderdag 09:00 - 17:00 uur

WIJ Lewenborg

(Lewenborg, Drielanden, Noorddijk, Oosterhoogebrug, Harkstede , Klein Harkstede, Lageland , Meerstad, Ulgersmaborg, Ruischerbrug, Ruischerwaard, Euvelgunne, Roodehaan, Middelbert en Engelbert.)

Kajuit 4 9733 CA Groningen

T: 050 367 4002 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijlewenborg@wij.groningen.nl

Open: maandag en dinsdag 10:00—13:00 uur

WIJ Oosterparkwijk

(Oosterparkwijk en de Woonschepenhaven)

Heesterpoort 1 9713 KX Groningen

T 050 367 89 60 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E wijooosterparkwijk@wij.groningen.nl

Open: maandag t/m vrijdag 09:00-13:00 uur

Wij Schilderswijk/Centrum.

Contactgegevens

*(Schildersbuurt, Noorderplantsoenbuurt, Oranjebuurt, Kostverloren, Hortus-
buurt, A-Kwartier, Ebbingekwartier, Binnenstad en Binnenstad-Oost.)*

Heesterpoort 1 9713 KX Groningen

T 050 367 72 02 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijchilderswijkcentrum@wij.groningen.nl

Open: maandag t/m vrijdag 09:00-13:00 uur

WIJ Selwerd

(Paddepoel, Tuinwijk en Selwerd)

Vensterschool, Eikenlaan 288-6 (begane grond) 9741 EW Groningen

T: 050 367 42 20 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur

E: wijselwerd@wij.groningen.nl

Open: maandagmorgen 09:00 - 13:00 uur

donderdagmiddag 13:00 - 17:00 uur

WIJ Vinkhuizen

(Vinkhuizen, De Held, Reitdiepwijk en Dorkwerd.)

Boraxstraat 2 (achterzijde MFC 't Vinkhuys) 9743 VP Groningen

T: 050 367 6303 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijvinkhuizen@wij.groningen.nl

Open: maandag t/m vrijdag 09:00-17:00 uur

WIJ Korrewegwijk

*(De Korrewegwijk, Tuindorp de Hoogte, Professorenbuurt, Cortingborg, Sel-
werderwijken, Indische buurten en De Hoogte)*

Floresplein 19 9715 HH Groningen

T 050 367 40 06

E wijkorrewegwijk@wij.groningen.nl

Open: maandag t/m vrijdag 09:00-13:00 uur

Vrijdagmorgen 09:30 - 11:30 uur financieel spreekuur op af-
spraak

WIJ De Wijert

(Helpman, Coendersborg, Villabuurt, De Linie / Europapark en De Wijert.)

Paterswoldseweg 267 9728 AC Groningen

De ingang om de hoek aan de Laan van de Vrijheid bij Mennos Kookerij

T: 050 367 91 20 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur

E: wijdewijert@wij.groningen.nl

Open: Maandag /Woensdag/Vrijdag 09:00 - 13:00 uur

Dinsdag/Donderdag 09:00 - 17:00 uur

**Bestuur afdeling Groningen van de
ANBO-PCOB**

Voorzitter Sylvia Oosterhuis

☎ 06 373 078 36

✉ sylvia.oosterhuis@gmail.com

Secretaris André Horenberg

Berkenlaan 162 9741 JT Groningen

☎ 050 571 78 00

✉ [groningen@pcob50plus.nl](mailto: groningen@pcob50plus.nl)

Penningmeester Henk Steegstra

☎ 06 553 607 38

✉ henk.steegstra@wxs.nl

Contributie:

Voor alleenstaanden: € 37,50 per jaar

Voor echtparen: € 65,00 per jaar

Girorekening:

NL14 INGB 000531 0421

t.n.v. PCOB afd. Groningen

